

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Залучанського дитячого будинку-інтернату
Івано-Франківської обласної ради
21.10.2024

м. Івано-Франківськ, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 21.10.2024 групою НПМ здійснено відвідування Залучанського дитячого будинку-інтернату Івано-Франківської обласної ради.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Мнишенко Євгенія Сергіївна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Івано-Франківській області (керівник групи НПМ);

Балкова Людмила Василівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Дем'янчук Світлана Степанівна, представник громадської організації.

Загальна інформація

Відвідування Будинку-інтернату в межах виконання функцій НПМ здійснювалось вперше.

Керівництво установи:

Сухолиткий Микола Васильович, директор Залучанського дитячого будинку-інтернату Івано-Франківської обласної ради.

Залучанський дитячий будинок-інтернат Івано-Франківської обласної ради (далі – Будинок-інтернат, установа) (фото 1) знаходиться за адресою:

Будинок-інтернат діє на підставі Положення про Залучанський дитячий будинок-інтернат Івано-Франківської обласної ради, затвердженого рішенням Івано-Франківської обласної ради від 25.09.2020 № 1600-37/2020.

Будинок-інтернат є стаціонарною соціально-медичною установою I-IV профілю, призначеною для перебування або проживання дітей з інвалідністю та осіб з інвалідністю (у молодіжному відділенні) з порушеннями фізичного, інтелектуального розвитку та психічними розладами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, побутового обслуговування, медичної допомоги, освітніх послуг та комплексу реабілітаційних заходів. В установі функціонує молодіжне відділення для вихованців від 18 до 35 років.

Установа розрахована на 160 ліжко-місць. На день відвідування в Будинку-інтернаті проживало 138 вихованців з інвалідністю, з них: 41 дитина до 18 років, з яких 30 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування та 97 осіб старше 18 років.

Адміністрація Будинку-інтернату здійснює опіку та піклування стосовно 29 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Також в установі отримують послуги 11 переміщених дітей з Донецької області та 10 дітей з Одеської області.

Більшість вихованців (92) ліжкові хворі з тяжкою і глибокою розумовою відсталістю, які потребують паліативного догляду.

Штатна чисельність працівників становить 157 штатних одиниць, з них 105,5 штатних одиниць медичного персоналу, 12 - педагогічного персоналу та 25 - робітників.

Матеріальна база Будинку-інтернату складається з 2 житлових корпусів, адміністративного корпусу, харчоблоку, пекарні, пральні, господарських приміщень. Також при Будинку-інтернаті функціонує підсобне господарство, висаджений сад. Підсобне господарство, яке функціонує при Будинку-інтернаті, дає можливість забезпечувати вихованців продуктами власного виробництва (свіжим молоком, м'ясом, хлібобулочними виробами).

У житлових корпусах окрім спальних кімнат є кімнати денного перебування з телевізорами, кімнати для занять з вихователями, реабілітаційний зал, сенсорна кімната, санвузли та кімнати для приймання їжі. В одному з житлових корпусів встановлений ліфт для перевезення ліжкових вихованців. У приміщеннях облаштовано пандуси, встановлено поручні, на шляхах руху наклеєні тактильні гумові стрічки. В житлових корпусах встановлено 16 кондиціонерів.

Територія Будинку-інтернату озеленена, доглянута, облаштована дитячими майданчиками, альтанками, місцями для відпочинку.

Організоване п'ятиразове раціональне харчування, в тому числі дієтичне, з урахуванням стану здоров'я дітей. Сума витрат на харчування на одного вихованця в день складає 115 грн. 56 вихованців отримують харчування у перетертому вигляді.

Згідно з висновками Інклюзивно-ресурсного центру для 11 дітей організовано навчання за індивідуальною формою із забезпеченням дистанційних технологій. Діти, які навчаються, забезпечені планшетами та телефонами. Інші вихованці, з урахуванням їхнього стану здоров'я, також мають персональні планшети та користуються мобільними телефонами.

Відповідно до особливостей розвитку для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку в установі розроблений індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма, відповідно до яких з дітьми проводяться заняття, здійснюється психолого-педагогічної реабілітації.

Для здійснення реабілітаційних заходів облаштований реабілітаційний зал з необхідним обладнанням, працює басейн. Вихованці забезпечені кріслами колісними та іншими технічними засобами реабілітації.

Установа має ліцензію на здійснення господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями дитяча психіатрія, педіатрія, організація і управління охороною здоров'я та сестринська справа. Крім цього, в усіх вихованців є укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та отримують медичні послуги, передбачені

Програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2024 році, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 № 1394. Проводяться щорічні медичні профілактичні огляди вихованців, надаються, у разі потреби, консультації вузькими спеціалістами обласних медичних закладів.

Група НПМ позитивно відзначила практику тісної співпраці Будинку-інтернату з благодійними фондами та громадськими організаціями, зокрема міжнародними, за фінансової підтримки яких здійснено значний обсяг робіт для покращення матеріальної бази установи, придбано реабілітаційне обладнання, спецавтотранспорт, облаштовано ліфт та інше.

Так, 7 соціальних працівників благодійного фонду «Деполь України» щодня допомагають в організації дозвілля для дітей та догляді за вихованцями. Впродовж останніх п'яти років благодійний фонд щорічно організовує для вихованців літній відпочинок та оздоровлення.

Крім цього, на день відвідування послуги безоплатної стоматологічної допомоги у клініці «Респект Дентал» отримали 13 вихованців та 6 ще отримують.

Облік коштів вихованців, опіку та піклування щодо яких здійснює адміністрація установи, ведеться відповідно до чинного законодавства. Вживаються заходи щодо поновлення дієздатності вихованців (до суду подано заяву щодо одного вихованця, ще один пакет документів готується).

Варто зазначити, що у 2024 році до Будинку-інтернату не направлялись діти, окрім єдиного випадку влаштування на тимчасове перебування повернутої з окупованої території дитини з інвалідністю, що є позитивною практикою в процесі реформування системи інституційного догляду та виховання дітей.

Групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 11 вихованцями та 7 волонтерами й працівниками установи. Вихованці мали доглянутий зовнішній вигляд, були відкриті у спілкуванні. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на охорону здоров'я, медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, стаття 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю)

1. Вихованці Будинку-інтернату отримують в установі психофармакологічне лікування. Проте, у порушення положень статті 43 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», статті 11 Закону України «Про психіатричну допомогу», вимог наказів Міністерства охорони здоров'я України від 15.09.2016 № 970 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення» та від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування», в усіх вибірково

оглянутих медичних картках вихованців відсутні добровільні інформовані згоди встановленого зразка для застосування до них методів діагностики, профілактики та лікування (форма № 003-6/о), усвідомлена згода особи на проведення психіатричного огляду (форма № 003-7/о), на амбулаторну психіатричну допомогу (форма № 003-8/о) (фото 2). Вказане суперечить також принципу добровільності надання відповідної медичної допомоги, закріпленого статтею 4 Закону України «Про психіатричну допомогу».

2. Лікар-психіатр не завжди здійснюють огляд вихованців під час поглиблених комплексних оглядів, про що свідчить відсутність відповідних записів у медичній документації (фото 3).

3. Амбулаторний прийом та огляд вихованців не реєструється належним чином. Відсутній «Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів», ведення якого передбачено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».

4. У Будинку-інтернаті працює лікар-психіатр за сумісництвом (0,5 шт. одиниці). Ураховуючи профіль установи та психофізичний стан дітей, Будинку-інтернат потребує лікаря-педіатра, проте дана посада (1,0 шт. одиниця) тривалий час залишається вакантною. Також вакантними є 3 посади сестри медичної. Вказане негативно впливає на якість надання медичних послуг вихованцям установи.

5. Приймально-карантинне відділення (ізолятор) використовуються не за призначенням, а як складське приміщення, що унеможливить, у разі необхідності забезпечити ізоляцію вихованців з підозрою на інфекційне захворювання (фото 4).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що охоплює достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України)

6. В окремих кімнатах обох житлових корпусів не дотримано стандартів норм житлової площі на одну дитину. Так, у порушення вимог ДБН В.2.2–18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (Таблиця И.2) у житловому корпусі ІІ в кімнаті загальною площею 12,5 м² проживають 7 дітей, а в кімнаті площею 12,5 м² – 5 дітей, при нормі 6,0 м² для дитини з інвалідністю, яка пересувається на кріслі колісному, самостійне пересування якої значно ускладнене або не можливе (фото 5).

Відповідно, у кімнатах немає місця для розміщення необхідного твердого інвентарю, зокрема, приліжкових тумбочок, які повинні бути в кожного з вихованців, а також стола та стільців, шафи для речей.

7. На вікнах відсутні фіранки чи протисонцеві пристрої, внаслідок чого в деяких кімнатах ліжкові хворі діти у сонячну погоду постійно знаходяться під сонячним промінням (фото 6).

8. Маломобільні вихованці рідко бувають на свіжому повітрі на подвір'ї, зокрема, хлопці, які проживають на другому поверсі житлового корпусу ІІ,

оскільки дане приміщення не облаштоване ліфтом чи підйомником. Працівники цієї групи пояснили, що «виносять» дітей на вулицю, як мають на це вільний час (фото 7).

Інші порушення

9. Кімнати, в яких проводяться заняття з дітьми, не облаштовані належними шкільними меблями (столи та стільці замалі), що може негативно вплинути на їх стан здоров'я, комфорт та ефективність навчального процесу (фото 8).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Івано-Франківській обласній державній адміністрації:

1. Вжити заходів щодо запобігання вказаних у звіті порушень прав вихованців Залучанського дитячого будинку-інтернату.

2. Забезпечити здійснення структурним підрозділом з питань соціального захисту населення разом з органами охорони здоров'я контролю за організацією в Залучанському дитячому будинку-інтернаті медичного обслуговування вихованців.

3. Вжити заходів щодо сприяння в зайнятті вакантних посад лікарського персоналу в Залучанському дитячому будинку-інтернаті та інших інтернатних закладах системи соціального захисту населення.

2. Залучанському дитячому будинку-інтернату Івано-Франківської обласної ради:

2.1. Забезпечити отримання добровільних поінформованих усвідомлених згод від законних представників вихованців для застосування до них методів діагностики, профілактики та лікування (форма № 003-6/о), на проведення психіатричного огляду (форма № 003-7/о) та на амбулаторну психіатричну допомогу (форма № 003-8/о), отримання яких передбачено чинним законодавством.

2.2. Спільно із закладом охорони здоров'я, який надає у громаді первинну медико-соціальну допомогу, забезпечити огляд вихованців усіма вузькими спеціалістами під час проходження поглиблених комплексних оглядів.

2.3. Забезпечити амбулаторний прийом та огляд вихованців з фіксацією у відповідній обліковій документації.

2.4. Забезпечити використання приймально-карантинного відділення (ізолятора) за призначенням.

2.5. Забезпечити дотримання стандартів норм житлової площі в спальних кімнатах вихованців Будинку-інтернату.

2.6. Облаштувати відповідними шкільними меблями кімнати, в яких проводяться заняття з дітьми з урахуванням їх віку та стану здоров'я.

2.7. Встановити на вікнах спальних кімнат фіранки чи протисонцеві пристрої.

2.8. Вжити заходів щодо облаштування у житловому корпусі II підйомника (ліфта), зокрема із залученням благодійних фондів.

2.9. Організувати навчання з медичним персоналом установи з питань дотримання стандартів забезпечення прав вихованців, які проживають у Будинку-інтернаті.

До звіту додаються наступні документи та матеріали:

1. Фотоматеріали.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
в Івано-Франківській області**

Євгенія МНИШЕНКО

фото 1

фото 2

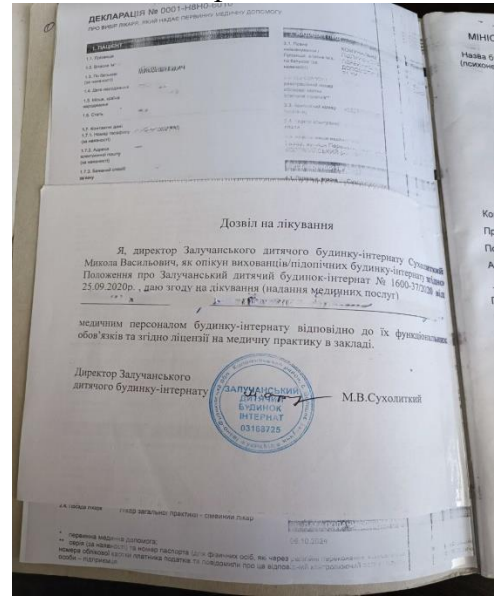

фото 3

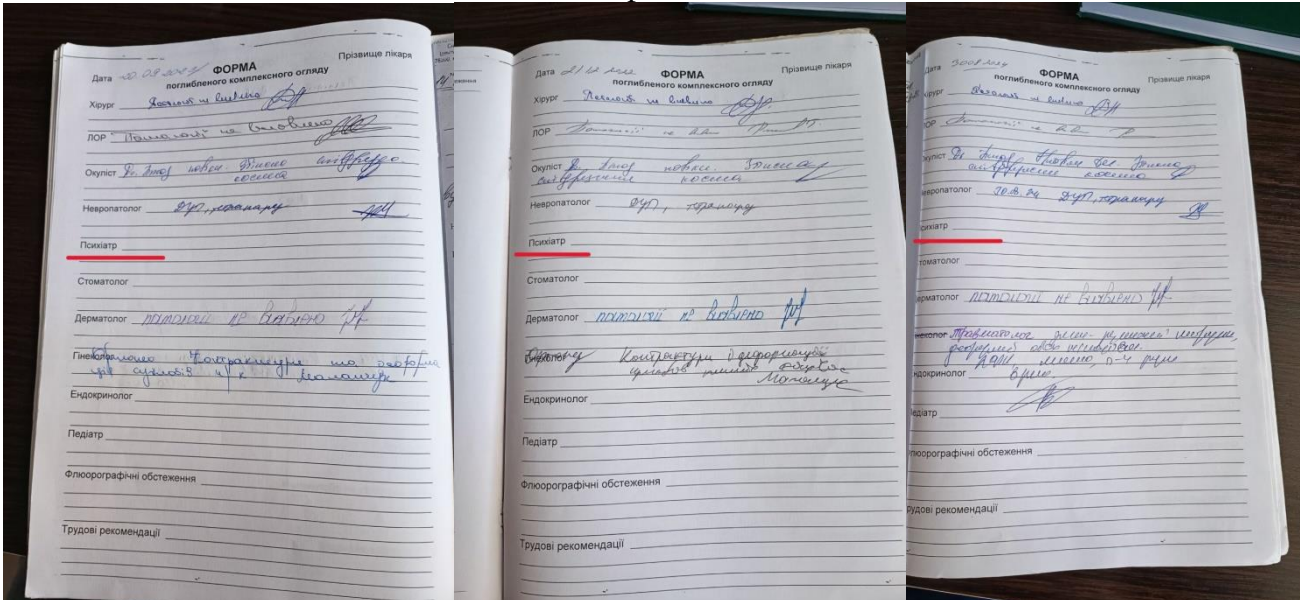

фото 4

фото 5

φωτο 6

φωτο 7

φωτο 8

